

Előfizetési árak:

ostán vagy házhoz küldve:
Egész évre. 20.— kor.
Félévre . 10.— kor.
Negyedévre 5.— kor.
Egy hónapra 1.70 kor
Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja.

Egy □ em. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13. Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.
Főszerkesztő: **Koncz Ákos.** Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.** Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13. Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A jövő vámtarifája.

Debrecen, okt. 29.

Fő- és székvárosunk ismeretes határozata a külön vámterület kérdésében megindította az eszmecserét az új vámtarifa, a kereskedelmi szerződések és az ezzel szoros összeköttetésben álló nagy közgazdasági problémák miként leendő megoldása felett. Az országos iparegyesületnek az új vámtarifa tárgyában készített munkálata a figyelemre méltó vélemények között leginkább megérdemli, hogy vele foglalkozzunk, annyival inkább, mert az országos iparegyesület is, mint a fő- és székváros azon elvi álláspontot foglalta el, hogy Magyarország ipara csakis egy Ausztriától független s önálló vámterület mellett emelhető oly fokra, melynél a szomszéd gyámkodása alól felszabadítható.

Az országos iparegyesületnek az új vámtarifa tárgyában tett nyilatkozata azonban, tekintettel arra, hogy a gazdasági különválásnak ez időszertint még csupán a lehetősége forog fenn, a közös vámterületet veszi kiindulási alapul s e helyzet-

tel számolva, állítja fel vámpolitikai követeléseinket.

Főszempontja, e munkálatnak az, hogy a közös vámterület mellett autonóm vámpolitika nem követhető, mert ez a legkárosabb következményeket vonna maga után. Az országos iparegyesület e véleménye megalkotásánál azon tapasztalat vezérelte, hogy Ausztria azon iparcikkeink számára, melyekből kivitelünk van, nem képez piacot s ezért kénytelenek vagyunk ezen iparcikkeinkkel a külföldre menni. Ennek a körülménynek arra kell indítani bennünket, hogy a külföld piacait lehetőleg nyitva tartsuk felesleges iparcikkeink számára, de ha autonóm vámpolitikát hozunk be, elzárjuk a külföldet magunk elől. Felhozzák az autonóm vámpolitika hívei ennek ellenében azon érvet, hogy ha szerződéses viszony mellett iparcikkeink a külföldön bizonyos védelmet élveznek is, ez illuzóriussá lesz az által, hogy az osztrák iparcikkek is versenytársaink lesznek a külföldön, pedig az osztrák ipar kivitele sokkal tekintélyesebb a miénkénél; ez érvel szemben azonban ott áll egy sokkal fontosabb körülmény az auto-

nom vámtarifa ellenében s ez az, hogy szerződéses viszony mellett, melylyel a külföldi államokkal szemben állani fogunk, az osztrák ipar nem nyomul egyedül és kizárólag a magyar fogyasztási piacra és nem nehezül nyomasztó súlylyal iparunkra itt Magyarországon.

A szerződéseknek megvan azon üdvös hatásuk, hogy a kereskedelemben állandó számítási konjunkturákat teremtenek a vámok fixirozása által s ez a körülmény egyik biztos alapul mutatkozott már eddig is azon iparágak fejlődésére nézve, melyek Magyarországból kivitelre számíthattak, például a liszt, a cukor, a szesz és vasiparra nézve.

Vannak továbbá oly iparágak Magyarországon, melyek föllendítése érdekében vámszerződésekre van szükségünk, mint például a fémáru, a gép- és szövőipar; ezek sokkal könnyebben fejlődhetnek, ha a külföldi piacokra számíthatnak, mint akkor, ha Ausztria autonóm vámpolitika mellett kénytelen ezen iparágakban fölöslegét a magyar piacokra utalni, a mikor csirájában fojtatá el fejlődésben levő említett iparágainkat.

TÁRCZA

Nürnbergi kinzókamra.

Irta: *Jászai Rezső dr.*

Közép-Frankban, a Pegnitz mellett fekszik Bajorország legnagyobb kereskedő városa: Nürnberg. Minden tekintetben a spezialitások városa. Mézeskalácsait csak rövidáru és játékszerei mulják fölül. Az építészet, a festészet s a fametszés remekait még az oly híres germán nemzeti muzeum sem homályosítja el. A magyar Ajtósról elszármazott Dürer itt élte életének legszebb napjait. Vischer itt alkotta meg remekét, sz. Sebaldusnak bronz síremlékét. Behaim itt állította fel a világ legszebb kutját a Schöner Brunnen. Az a szoporkázó eszű varga, Hans Sachs itt kedélyeskedett sokat a Bratwurstglöckleinban eszmafoltozás vagy drámairásban kifáradva. Itt készítette meg tojásalakban az első zsebórát Hele Péter, világhírt szerezve a nürnbergi tojásnak. Itt találta föl Hursdorfer a híres nürnbergi tölcsért, azt a tanmódszert, mely megkiméli a tanulóit minden fáradságtól és megfosztja minden önállóságától. Ez a város egy darab modernizált középkor. Erőssége a Hohenzollernek ősi fészke, egy darab a legsötétebb középkorból. Itt a bajor kedélyesség barátságosan tekint az idegenre; játszi, gyermekes örömmel mutogat meg mindent, mi nevezetes és szép; nevetve, tréfálózva beszél régi és új dolgairól s nem gögős, nem pöffeszkedő, mint az északi német, a ki — mint Heine csipkedi — elnyelte azt a botot, melylyel a francziák verték. Ez van a gyomrában, ezért hordja oly fennen a fejét. Egyébként a bajor kedélyességnek is van oly erősítő szere, mely másfelé sem vesztí

el hatását, az ital. Az az ötmillió nyolcz százezer főből álló lakosság évente nyolczmillió akó sört fogyaszt. Pedig a gyermekeket, a nőket, a betegeket, az öregeket bizonyos fokig nem szabad számba venni.

A népnek a modora durva, kiméletlen. Hite mély, pietistikus, babonás. Természete fecsegő, veszekedő, mit iszákossága növel. Családi élete azért boldogs szorgalma példaszertű, mit kifejtett ipara bizonyít. Kedélyhangulata ábrándozó, könnyen hevülő és lelkesedő, sokszor rajongó. Németország ábrándozó poétáinak és utópista államférfiainak legnagyobb része délnémet.

Hazáját szereti, kész érte mindenre. Származására, történetére, hatalmi nagyságára büszke. Megbecsül mindent, mi régi történetével összefüggésben van. Elhelyezi muzeumaiban az olyan dolgokat is, melyek nem válnak nagy dícsőségére. Szolgálja, táplálja történelmét; főtartja művelődésének anyagát oly aprólékosságban, amire csak a pepecselő német képes.

Középkori művelődésének megkapó emléke az ősi Zollern-fészke, a nürnbergi vár, Magas hegyen épült, melybe fáradt testtel, reszkető inakkal lép a szemlélő s amelyből fáradt lélekkel, tépelődő gondolatokkal jut ki, mert a mit ott látott, meglepő, megrázó, izgató, borzasztó.

Itt van összegyűjtve Németország középkori és ujkori igazságszolgáltatásának minden emléke, minden eszköze. Itt van a nürnbergi kinzókamra.

Hogy a középkor igazságszolgáltatása durva vala és kegyetlen, tény. Mi sem voltunk galambok vagy bárányok. De hogy a bírói ítélezések a büntetéseknek csak ily nagy mennyiségű, ily rafinált, ily ördögi

eszközeivel tudták szolgálni Juszticia isten-asszonyt, az bámulatba ejtő.

A kisebb vétségek enyhébb büntetésben részesültek ugyan, de ezelyüket sohasem tévesztették. — Nevetségessé tenni a világ előtt a vétkest, hogy mindenki ujjal mutasson rá, mindenki kaczagjon fölötté és okuljon maga is.

A civakodó Xantippékat kivezették a piacra s ott mindenkinek mulattatására egy üres pléhtálat kellett lassankint kikanalozniok esendben, szó nélkül. Ez volt az ugynevezett „nyakhegedű“. Huszonhárom példányban maradt meg. Azok, kik tulságosan cifrázkodtak, kenték-fenték magukat, ékszerektől alig látszott fülük, nyakuk, kezük, — büntetésből — vas nyakravalót kaptak s azzal kellett végigsétálniok a piacon. A hűtlen asszonyra pedig nadrágtartót akasztottak s ezt kellett hordaniok kitűzött időn belül. A büntetéseket pedig ki kellett állania mindenkinek, nem tehette meg senki, hogy otthon marad, elrejtőzik a világ elől. A leányoknak, kik erényüket elvesztették, — szalmakoszorut tettek a fejére. Kik mindennek dacára sem javultak meg, egy ugró helyzetű kecskebakot kellett körülhordozniok.

Vigyáztak arra, hogy minden mesterember tisztességes munkát készítsen. A pék, ha kellettél kisebb kenyeret süített, pékcsabdába került. A többi vétkes mesterember vagy szégyenálarcot viselt, vagy köpenyt, rajta reprodukálva a bünt, mely miatt bűnhődik; vagy pellengértáblát a nyakán. A szenvedélyes kártyások, koczkajátékosok és dohányzók játékkártyát, koczkat, vagy pipát hordtak nyakukon. A rossz zenészek szegyenflótát.

Mindez ma már nevetségés abszurdum.

Az autonom vámtarifa és vámpolitika tehát részünkre kárral, ellenben Ausztriára nézve előnnyel járna; de szükséges a szerződési állapot magára Ausztriára nézve is, mert tapasztalhattuk az utóbbi időben, hogy maguk az osztrák gyárosok az által segítették elő iparuk fejlesztését, hogy maguk számára létesítettek kiviteli jutalmakat. Ezen kívül a szerződéses állapot fentartását, illetve jövőre megállapítását követelik a kartellek is, melyek az utóbbi időben nagy mértékben terjedni kezdenek, mert a kartellek arra számítanak, hogy a szerződő felek a kartell területén kívül helyezik el azon fölöslegüket, melyek épen a kartell miatt belföldön nem értékesíthetők és ha nem volna meg a lehetősége annak, hogy akár a magyar, akár az osztrák ipar ily kartellek mellett, fölöslegével külföldre mehessen, akkor üzemmegszorításnak kellene bekövetkezni, melyre pedig ésszerűleg gondolni sem lehet.

Az autonom vámtarifa tehát az elzárkózást, az elkülönzést s épen ezért a visszaesést jelentené iparunk és kereskedelmünk életében s ezért határozottan oly vámpolitikát kell követnünk, mely a külfölddel szemben szerződéses viszonyokat teremt és pedig arra kell törekednünk, hogy minél több állammal kössünk szerződéseket és minél hosszabb időre, hogy iparunk részére az üzleti konjunkturák stabilitását biztosíthassuk. A szerződések tarifáinak pedig olyanoknak kell lenniök,

hogy lehetőleg mérsékeltek legyenek s a legnagyobb kedvezést biztosítsák iparunk számára minden országban.

Minden állam azon igyekszik, hogy vámszerződéseiben a legtöbb kedvezményt eszközölje ki a maga számára. S nem szabad az autonom vámtarifa tételeit magasra felemelni, hogy a szerződések kötése alkalmával engedményeket lehessen tenni. Mostani vámtarifáknak tehát, mint azt Matlekovics kifejté, az új tarifa általában véve feleljen meg s ne legyen kettős tételű, t. i. minimális és maximális rendszerben készített, hanem csak egy vámtételt ismerjen minden árucizkára nézve. A kettős tételű rendszer a szerződéseknel előre megkötné kormányunk kezét és így hátrányos lenne. Különben is a kettős tételű vámtarifa melletti szerződések készítése nagyon nehézkes, nekünk pedig nincs módunkban, hogy hosszú időn keresztül alkudozzunk a vámtarifák felett, mert a bizonytalanság a hosszú idő alatt nekünk károkat okozna.

Iparos bizonyítványok.

Debreczen, okt. 29.

(K. L.) A napokban egy díszesen kiállított bizonyítványt kézbesített nekem a debreczeni ipartestület; ez a bizonyítvány arról tesz tanúbizonyságot, hogy a gondozásom alatt levő egyik iparos tanuló megtanulta a választott mesterséget.

Örömmel olvastam el a szépen megszerkesztett iratot, a szorgalmas árva fiúnak érettségi bizonyítványát s nem tudom eléggé

helyeselni az ipartestület okos és buzdító határu eljárását, hogy ezt az okmányt így állítja ki. Ma meg ennek a bizonyítványnak egy másik példánya került a kezembe, ezen a jeles ácsiparos tanuló jeles haladásért külön arany éremmel tüntettetett ki és ez a bizonyítványban arany betűkkel iratott be s az okmányra arany pecsétet tett az előjáróság.

Mikor az ipartestület megalakult, e lapok hasábjain elmondottam nézeteimet az ipartestület megalakulásának nagy erkölcsi hasznáról és most mindenki, a ki a testület működését megfigyeli, lehetetlen, hogy a legnagyobb elismerésének ne adjon kifejezést a felett a működés felett, melyet a testület az iparosok anyagi és erkölcsi haladása érdekében kifejt.

Az ipartestület buzgó működése egyáltalán nem szorul dicséretre, mert a példányszerű vezetés, a jól és buzgón végzett munka magában hordja a legnagyobb megnyugvást: a jól végzett munka felemelő öntudatát.

Egy másik bizonyítvány a Zádor Lajos kirakatában tünt fel nekem; fényes kiállítású két díszes albumot láttam ott, melynél ékezebben semmi sem bizonyítja azt, hogy ebben a városban oly kiváló iparosok működnek, kikre büszkének lehetünk, mert munkájuk a művelt külföld hasonló díszmunkáival kiállja a versenyt. — A két album magyar sulje megkapóan szép és művészi.

Az ipar egészséges fejlődése, ezélszerű irányítása maguktól az iparosoktól függ első sorban.

Itt az Alföld szívében, ahol a romlatlan magyar erkölcsnek még annyi sok szép jelével találkozunk, kiválóan fontos kérdés: ügyes és tanult iparosokat képezni s e te-

Pedig ebben az időben igen hatásos módszer volt e vétkes nyilvános megbüntetésére, hatásos példa mindenkinek, hogy hasonló vétkektől tartózkodjék. De sokan hordának ma is ily czifra nyakravalókat s nagyon bajos volna megmondani, melyikből többen?

Az igazi kinzóeszközök, melyekkel rendszerint halálra kínozták az elítéltet, nagy mennyiségben és borzadályt keltő változatosságban maradtak fenn. Szájkosarak vasból, hogy a kinzott ne kiálthasson; hüvelykesavarok, kengyelek a lábak becsipítésére és összeszorítására; kézszerítők, vasból való nyelvtépők és szemkioltók; kinzópadok, kinzószekek; az úgynevezett spanyol számár, melynek hegyes hátán ülve az elítélt, lábaira igen nehéz súlyokat akasztottak. Egy kinzószekek kétezer hegyes szeggel kiverve. Az elítélt meztelen testtel ült bele s hosszabb ideig ezen az ördögi trónuson kínlódott. Vagy kinzóbolcsóba fektették, mely szögekkel volt kiverve s ebben ringatták. Spanyol eszímák vasból, melyeket csavarokkal szorítottak össze, tönkre tevén a lábikrákat. Kinzófogók a bőr s az izmok szétmárcangolására; úgynevezett pókok, melyekkel a nők mellét tépdésték darabonként. Vasseprők, melyekkel a vétkest ütlegelve kiűzték a városból vagy az országból. Kanalak szurok és ólomvasztáshoz, mit fülbe, szájba öntöttek; szentartók és fujtatók a fogók izítására. Kinzó-ostorok, övek érzéki vágyak elfojtására. Boszorkányégető vasak s azoknak mindenemű varázseszközei. Bárd és pallos a felvételhez. Van itt egy pallos, amelylyel négy bakó nyolczszáz embert fejezett le. Akasztókampók, akasztócsavarok és akasztókötéltek; hóhér és bakókések, melyekkel a kezeket, lábakat vagy az ujakat szokták levágni. Két állvány két kezekkel a kerékbetörés rettentő kinszájához. Métermázsa nehézségű kinzópán-

czél; nyakgyűrűk és lánczok. Képe a kinzások mindezen nemeinek, arczképei a kinzottaknak, rablók és gyilkosoknak, az emberiség szörnyeinek, forradalmároknak és mérenylőknek.

A legérdekesebb s a legfélelmeesebb kinzóeszköz a „vasszűz“. Emberalakú s nagyságu ketté nyíló burkolat, melynek belseje igen nagy számú vastag vasszeggel van kiverve. — A fej helyén hatalmas szeg, melyek az áldozat szemét szurták ki, a többi a testét szurkálta össze, midőn összecsuhták két felét. Erre egy tizenhatszáz lábnyi mélyen fekvő gépbe zuhant, mely testét összeaprítá s egy csatornába dobta, melyen a Pegnitz folyóba jutott. A boltozaton függ a lámpa, mely e rettenetes kivégzéshez gyér világosságot adott. Fekete fatábla arany felirással jelzi a szörnyű hely fontosságát: „Atris patris sunt atra theatre parata.“ („Sötét teteknek sötét szinpadok készülnek.“) A terem egyik sarkában van egy ketrec, az úgynevezett „ágy“, melyben az áldozat utolsó éjszakáját aluvá. Úveg alatt egy irott imádság, „sz. Kálmán áldása“, melyet az elítélt fogságában imádkozott s melynek erejétől megszabadulását reménylő. E sötét emlékü teremben vannak még elhelyezve skarlát-piros színű ruhái a bakónak, rézasztalok a kinzások számára és hóhérszekek.

Egy kisebb fülkében van Nürnberg városa nagy ellenségének, a leghiresebb rablók egyikének fából faragott mellszobra. Neve Epplein von Gallingen, a nép nyelvén Eppala. Nem ismeretlen a történelemben. Alattomos, bátorságtalan, vakmerőségben és kegyetlenségben fölülmulhatlan. Fővege, ruhája, fegyverzete az, melyben gonoszságait végzi. A régi fegyvereknek, képeknek, iparcizkéknek és kényelmi czikkeknak egész sorozatát nyújtja még a többi fülke.

Ime, egy kis karkép a középkor igazságszolgáltatásából. Ime sötét emlékü eszközei a kegyetlen Juszticiának. Ezerszámra felhalmozva az ősi Zollern fészkekben. Kegyetlen emlék, megdöbbentő látványosság, lélekhaborító szórakozás.

De ne vessünk követ Germániára. Így volt ez másutt is. Csak hogy e pokoli dicsőség nem minket illet, hanem azon vérszópókat, kik, mint Spankan, Kobb, Spork, kivált Karaffa, maguk szegezték a bitóra emléküket, melyről soha senki sem veszi le azt. Az eperjesi vérszörnyesség rémtettei nem ismeretlenek. Nemzeti muzeumunk őrzi Karaffa kegyetlenségeinek egy lajstromát, melyeket Debreczenben követett el. Így Bartha Imre városi ügyésznek kilencz kinzás után lábikráit verték le, úgy, hogy csak az inak maradtak meg lábain. Szabó Istvánra tüzet szórtak s lassan égették. Szabó Boldizsárnak lábai körmeit fészegették le. Szeli Istvánnak a kezujait fűrészelték le. Batory Jánosnak ujjaközeit vasvesszővel hegedülték stb. Az átkos emlékü esejthei Báthory Erzsébet, Nádasdy Ferencz felesége, ki a kinzásban lelte minden gyönyörűségét, perverzus ösztöneinek állatias kielégítését, háromszáz leányt és asszonyt ölt meg ily válogatott kinzásokkal.

Az igazságszolgáltatás azóta egészen átalakult. A kegyetlen büntetések már csak a múltnak sötét emlékei. A büntetés ma egy: a szabadságvesztés. Vivmánya a humanizmusnak. Csak hogy ez is már a tulzába esett. A rablógyilkosok ma már csak nyugalomra térnek, hogy új erőt merítsenek. A király-gyilkosok ma-holnap szabadon járnak, feltételes szabadságban. Ugyan melyik módszer volt hatásosabb? Az első. Melyik a humanosabb? A második. De szertelenségben mozog mindkettő. Pedig az igazság mindig a középúton halad.

kintetben is szép bizonyítványt állított ki működéséről az ipartestület abban a kis füzetben, amelyben megállapítja, hogy minden iparnemre milyen előképzettséget kíván meg az iparos pályára lépő tanulótól.

Eddig minden előképzettség nélkül, sokszor, sőt legtöbbször irni és olvasni alig tudó gyermekeket vettek fel iparostanulól. Ezt a kérdést is — az ipar érdekeinek szem előtt tartásával — úgy oldotta meg a testület, hogy a legtöbb esetben a 6 elemi osztály elvégzését kívánja meg, amely intézkedésével hozzájárult nemcsak az ipar, de az iparos iskola színvonalának emeléséhez is.

Haladjanak iparosaink tovább a megkezdett úton; a buzgó, öntudatos működésnek meglesz a kívánt sikere s közel jövőben be fog következni a magyar iparnak erős fellendülése s be fog teljesedni az a forró vágyuk, melynek érdekében szinte akciózt kezdettek, hogy t. i. Debreczen városában az iparosok működésének emelésére létesül nemcsak a polgári iskola, de a közép és felsőbb ipariskola is.

Az iparosok működésének egészséges irányban való fejlesztése nagy nemzeti érdek és ebből a munkából a nagy nemzettest mindenik tényezőjének ki kell venni a maga részét s a legszebb bizonyítvány az lesz, mikor a hazai ipar pártolása az egész vonalon bekövetkezik s minden szükségletünket a hazai ipar termékével fedezzük, mert a hazai ipar pártolása egyértelmű a nemzeti vagyonsodás munkájával, a mi minden magyar embernek becsületbeli kötelessége.

Színház és irodalom.

A kaméliás hölgy. Szombaton ifj. Dumas e kiváló színműve telt házat csinált. A kaméliás hölgy szerepében T. Halmi Margit művészi játékával keltett óriási hatást. Szív, élet, érzés volt a kiváló művésznő játékában és sok-sok tapssal jutalmazta a hálás közönség. Mellette Kiss Irén, Odry, Tanay és Bartha tündek ki.

Vasárnap délután **A csillag fia** került színre. Este pedig Szigligeti régi népszínműve, **A csikós.** Környei egyikét aratta legszebb sikereinek András bojtár szerepében. Érzésteljes játéka és dalai megtalálták az utat a csekélyszámú közönség szívéhez. Breznay Anna, K. Galyassy Paula, ifj. Szathmáry Árpád, Bartha, Tanay, Odry és Nagy Gyula járultak még az est sikeréhez.

Szabó Irma beteg. Szintársulatunk egyik fiatal kedves tagja, Szabó Irma súlyos beteg. Pár napelött feküdt ágyba s állapotja folyton rosszabbodik s betegsége a legaggasztóbb. Résztétel értesülünk e hírről s kívánjuk a közönséggel együtt, kinek oly élvezetes estétet szerzett, hogy mielőbb lássuk viszont a színpadon.

A színészet kerületi beosztása ellen. Miótagróf Festetich Andor országos színészeti felügyelőnek a színészet országos szervezetére vonatkozó javaslata a nyilvánosságra került, egyre többfelől hangzik fel gáncs ellene. A városok, melyek ellene felszólalnak, nem a tervezet általános hibáit feszegetik, csak a kerületi beosztást hibáztatják, mely érdekeikkel, kívánalmaikkal ellenkezik. Debreczen és Szeged, Sopron és Győr mind elégedetlenek vele, de a tiltakozásnak eddig kézzelfogható kifejezést csak Nagyvárad adott. Az odaváló színügyi bizottság, mint táviratban jelentik, Festetich grófnak a vidéki színészet rendezéséről szóló tervével foglalkozva elhatározta, hogy felír a belügyminiszterhez a czélszerűtlen kerületi rendszer törlése végett. Kolozsvárott a vidéki színészet felügyelője, gróf Festetich elnökletével értekezlet volt

az erdélyi szinikerület városainak megállapítása czéljából. Az értekezleten jelen voltak Maros Torda, Szolnok-Doboka és Hunyadmegye főispánjai. Képviseleve volt Nagy-Szeben és Brassó. A kerület hét erdélyrészi nagyobb városból áll, melyekbe a kommuniké szerint: „Miesei igazgató társulata osztatik be.“ Ezenkívül egy igazgató több kisebb városra kap engedelmet. Az értekezlet a jövő évi szezonra több fontos beosztási részletben állapodott meg. Gróf Festetich Andor Brassóba utazik.

(**„Az állatok világa.“** Brehm hatalmas művéből, amelynek magyar kiadása most indult meg, a második füzet is napvilágot látott. Ebben szintén a majmok rendkívül érdekes életét festi a szerző azzal a bámulatos közvetlenséggel és azzal a mesteri leírással, amely a munkát az egész világon kedvelté tette. Ennek a második füzetnek a szövegét kilencz kitűnő rajz illusztrálja. Adva van még a füzethez egy fekete nyomatú műlap és egy színes nyomatú műmelléklet. Az állatok világa Légrády Testvérek könyvkiadóhivatalában (Budapest, Váci-körút 78.) jelenik meg s minden könyvkereskedésben megkapható. Egy füzet ára 80 fillér. Tájékoztatót a kiadóhivatal ingyen és bérmentve készségesen küld.

A torero.

I.

Frascajelo, a híres torero, elegáns posadájának az erkélyén állva bámult az est sötétségébe, mintha várt volna valakit.

Frascajelo igen szép ember volt, valódi andaluziai típus; ő volt a nap hőse, a cirkszok királya és több nőt esábitott már el, mint a hány bikát megölt. Mi hiányozhatott még ennek a dicsőségtől állandóan ittas embernek? A szerelem.

Egyszer — régen — a Segovia hídján egy éjjel talált egy kis gitant, a kit oda kített a szívtelen anyja. Hazavitte és fölnevelte a kis Cathalinát, a ki most már tizenhat éves volt. Ezt a leányt szerette a szép Frascajelo.

Ő, a ki annyira hozzá volt szokva a vér látásához, a ki annyi bősüült bikát ölt le, — félt ettől a gyermek-leánytól. S a híres nősábitó torero elpirult, ha ennek a leánynak a szemébe nézett. Összerezte, ha reggelenként ez a gyermek megcsókolta az ajkát s egész nap égett a csók helye. Hiába küzdött e szerelem ellen, — a melyet mint a leány nevelő-atyja, szörnyű véteknek tartott, — nem tudott ellenállni. S hogy ne is lássa a leányt, rendszeren már korán reggel elment hazulról s az egész napot a házon kívül töltötte.

Most, hogy hazajött, a leány nem volt itthon! Már beült az éj és Frascajelo még mindig az erkélyen ülve várt a leányra.

Végre nagysokára a szemközt levő hosteria mellől előtűnt két árny s Frascajelo felé közeledett; az egyik bizonyosan ő volt, ezt megérezte, de a másik, a másik. . . !

A torero azonnal a késéhez nyúlt, de a mint hozzáért, lehanyatlott a keze s halkan így mormogott:

— Nincs jogom hozzá. . . az a másik bizonyosan fiatalabb. . . bizonyosan szebb. . .

A cseléd behozta a lámpát a szobába. Frascajelo is bement a szobába. Véletlenül a tükörre esett a lekintete. . . nagyon sápadt, eltorzult volt az arca és soha sem látott ennyi ezüst-szálat a hajában, mint most.

II.

— Jó estét, papa.

Cathalina oda tartotta a homlokát az apja elé.

A düh és a féltékenység érzete egyszerre eltűnt a torero szívéből, mikor ezt a leányt meglátta. Még arra sem volt bátorsága, hogy szemrehányást tegyen neki.

— Jó estét, Cathalina, — szólt alázatos hangon, mintha bűnösnek érezné magát.

S nem csókolta meg a leányt, csak megsimogatta a haját. A hideg fogadtatás nagyon meglepte Cathalinát:

— Milyen szomorú vagy! . . . Mi bajod, papa?

— Semmi. . . ugyan mi bajom volna?

Vidámságot erőltetett magára. Leült s szólt a cselédnek, hogy hozza be a vacsorát, Cathalina folyton reá bámult:

— Egy idő óta nagyon megváltoztál. Nagyon komoly a tekinteted s lehetetlen, hogy ennek oka ne volna. S menekülsz hazulról és előlem.

A torero mentegetni akarta magát, de nem mert a leány szemébe nézni.

— Miért fakatsz. . .

Cathalina nem hagyta abba a fakgatást:

— Ó, én jól látom, hogy rád nézve néhány hóuap óta már nem vagyok az, a ki voltam. . . Emlékszel még rá, mikor kedves gyermeked voltam. . . minden este odahívtál magadhoz és sokáig, nagyon sokáig elbeszélgettünk. . . bizalmasan. . . emlékszel még rá, papa?

Leült a torero térdére és átkarolta a nyakát. . . Trascajelo vadul rábámult, hevesen megölelte, a szeme égett, elváltozott az arca s rekedt hangon ezt hörögte:

— Cathalina!

A leány nagyon megijedt, leugrott a torero térdéről s az asztal másik oldalára futott.

— Ne félj tőlem. . . jöjj ide!

A leány még jobban megrémült s nem tudta, mit csináljon. Mikor pedig Frascajelo felugrott, hogy üzőbe vegye, kinyitotta az ajtót s elmenekült hazulról.

Frascajelo ezután sok, sok napon és sok estén hiába várta haza Cathalinát.

III.

Sevillában nagy ünnep volt. A falakon óriási színes papírlapok hirdették, hogy ma Frascajelo, a torerok királya fog föllépni. A Plaza de Torozon órák hosszáig hemzsegett a sokaság.

Az előadás fényes volt; már számtalan ló elpusztult, sok picador megsebesült s két bikát megöltek.

Ekkor egy pompás fekete bikát eresztettek be az arenába.

— Frascajelo! Frascajelo! — kiáltott a tömeg.

Végre megjelent a híres torero. De már nem volt a régi hódító alak; az arcán erős nyomokat hagyott lelkének a fájdalma. De azért mégis mosolygott. Élénk és ügyes volt persze még most is, de kedvetlen, mintha megvetést érezné a mestersége iránt.

A bika dühösen neki rontott, s Frascajelo az utolsó pillanatban félreugrott előle. A bika újból nekiment s Frascajelo másodsor is kitért előle.

Már nagyon sokáig tartott a bika izgatósa s a szegény állat már halálra fáradt. A tömeg követelte, hogy a torero ölje meg a bikát.

— Muerte toro!

Frascajelo rá is állott erre. Mikor a bika feléje rohant, Frascajelo elfordult, hogy szokás szerint a törével üdvözölje a közönséget. A szeme azonban megakadt az arena egyik zugában egy leányon, az eltűnt Cathalinán s a mint rábámult, egy pillanatra elfelejtette, hogy hol van. És ez az egy pillanat épen elég volt arra, hogy a bika alaktalan hustömeggé tiporja.

Henry François.

Hajadon-anyák.

Debreczen, október 29.

„A mult évben harmadfél-száz hajadont ítéltek el gyermekgyilkosság miatt.“

Minden jobbérzésű ember bizonyára a legnagyobb felháborodással olvassa e sorokat, melyek, mint távolban elmosódó gyászharangszó, zendülnek bele a nagy, humánus társadalomba.

Harmadfél-száz elítelt anya és ugyanannyi elpusztult gyermek! Még gondolatnak is borzasztó!

Nem elég, hogy a különféle ragályos betegségek megtizedelik a zsenge csecsemőket, beszédes apróságokat; nem elég, hogy számtalan esetben a szülei gondatlanság, ostoba nemtörődés készít sirhalmot künn a halottak országában sok szegény gyermeknek, hanem gyilkos erőszak is pusztítja őket?

Hát nem iszonyatos még elgondolni is, hogy nagy Magyarországon, e sokféle nemzetiségtől lakott földterületen, egy év alatt kétszázötven anyát kell elítélni a törvénynek gyermekgyilkosság miatt?

És miért van ez így?

A mosolygó, édes szívű társadalom kezeit mosva tiltakozik az ellene irányuló vád ellen.

Hozyan? Én lennék a hibás, én, ak lelenczházakat, gyermekvédő-egyesületeket alkotok s mindent elkövetek, hogy Magyarország leendő honpolgáraiból egyetlen se pusztuljon el rideg részvétlenség miatt?

És ebben igaza is van a társadalomnak. Nem tagadhatjuk, hogy korunkban az emberbaráti intézetek száma a társadalom és egyesek áldozatkészségéből folyvást növekedik. A szeretet, ez az égből hullott isteni szikra, védőkebelére fogad igen sok szerencsétlent, ki támasz nélkül tévelyeg a nélkülözés göröngyös útján.

Am ezzel szemben magára hagyja, sőt kiveti kebeléből a hajadon-anyákat.

Szeretetről beszélünk; édes, boldogító érzésnek tartjuk a szereimet, melynek teremtő ereje tartja fenn és sokasítja az emberiséget, hanem azért finnyás izlésünk ezt is korlátok közé szorítja és csak azt tartjuk szeretetnek, mely szokásos törvények szerint köttetett két fél között.

Nincs borzasztóbb, nincs lenézettebb korunkban, mint hajadon-anyának lenni! Az a szerencsétlen, kit szerelme a társadalmi szokástól eltérőleg juttatott anyaságba, nem számíthat többé elnézésre. Elbukott, hogy többé föl ne emelkedjék a sülyedésből. A jószívű társadalom részvéttel nélkül halad el mellette, szánakozás helyett megrugdalja s eldobja magától, mint penészes rongyot.

Á esábitó az gavallér, hős, kegyeltje a társadalomnak. Szinte glória fonja körül homlokát, mikor hőstetteivel díszkedik. Ezt nem ítéli el a társadalom, sőt ujongva hordja körül az élet nagy vásárában.

Csoda-e aztán, ha a hajadon-anyaságtól irtózatlanul igyekezik menekülni az elesé bitott s meggyilkolja szive magzatát, hogy e tettével elhárítsa magáról a fenyegető szegyent, az örökös gyalázatot?

Inkább börtönbe vágyik, mint élni megvetettként a társadalomban. A börtönélet jó takarója a szegyennek. Nem kérdezik ott senkitől: miért szenved a büntetést. Ott el lehet rejteni a gyalázatot, a szegyent bélyegét.

Ez az oka aztán, hogy a mult évben is kétszázötven hajadon vetemedett gyermekgyilkosságra.

Ha beismerjük — és be kell ismerünk, — hogy mindnyájan gyarlók és erőtlenekek vagyunk, miért nem ébred fel már a társadalom s miért nem fogadja keblére a hajadon-anyákat?

Hiszen a legrutabb vétket is beanyozza a tisztaság fényugarával az anyanevezetért átélt szenvedés!

Nem eldobni hát s nem a megvettetés bélyegével kell ellátni a szerelem áldozatait, azokat a gyenge, elesett nőket, kik hajadon anyákká lettek, mert a tapasztalat szerint ez eljárással csak a börtönök lakói számát és a temető sírhalmait szaporítjuk, hanem gondoskodni kell a magát humánusnak tartó társadalomnak oly módozatról, mely nem védelme alatt a hajadon-anyák ne kénytelenítessenek a fenyegető szegyent miatt elpusztítani született gyermeküket.

Nem vagyunk ám oly sokan, hogy harmadfél-száz ártatlan gyermek erőszakos halála kiáltó szóként ne zendüljön meg a társadalomban.

A törvény ítélt rideg paragrafus szerint. A társadalomnak legyen gondja arra, hogy minél ritkábban legyen alkalma a törvénynek hajadon-anyákat elítélni.

Kell, hogy valahára a részrehajlatlan emberszeretet hassa át a társadalmat, mert csak ennek fénye fogja csirába hozni a hajadon-anyák védelmét is, kiket most — elég botorul — az előítélet vesszőjével sújtunk le a porba.

Szirén.

HIREK.

— **Személyi hir.** Dr. Szűts Miklós elnök tegnap jött haza Budapestről, a hol három napig az igazságügyi miniszteriumban hivatalos ügyek elintézése végett tartózkodott.

— **Képkiallítás.** A Japunkban már többször említett képkiallítás a városháza dísztermében lesz és november 12-én Degenfelt József gróf főispán fogja megnyitni. A kiállításon, melyet Németh Lajos festőművész rendez, a következő művészek vesznek részt: Benzur Gyula, Stetka Gyula, Balló Ede, Bruck Lajos, Aggházy Károly, Edvi-Ilés Aladár, Ujváry Ignác, Vaszari János Zemplényi Tivadar, Kinnach László, Kernstock Károly, Hegedűs László, Telepy Károly, Neogrady Antal, Pállya Celesztin, Szenes Fülöp, Mihalik Dániel, Szlányi Lajos, Ujházi Ferencz, Nádler Róbert, Tahi Antal, Bezeredy Gyula, Barsy Adolf, Borzay István, Bruck Miksa, Tull Odón, Brodszky Sándor, br. Braunecker Stina, Böhm Ritta, Konek Ida, Kézdi Kovács László, Fényes Adolf, Bakos Tibor, Pongrácz Károly, Gergely Imre, Molnár József, a kik eddig összesen 167 művet küldtek be.

— **Uj dandárparancsnok.** Ő Felsője Percezel József tábornok nyugdíjaztatása folytán a debreczeni 4. lovas dandár parancsnokává Kaffka Ignác ezredest, a 9-ik Hadik-huszárezred parancsnokát kinevezte. Ugyancsak e dandárhoz beosztott Marki Sándor főhadnagyot a vezérkarban II. o. századosá léptette elő.

— **Uj pénztintézet Debreczenben.** Említettük, hogy a kölcsönös segélyző egyesület mintájára új pénztintézet van alakulóban. Ez a pénztintézet tegnap már meg is alakult. Azok, akik buzgólkodtak az intéze létesítésén s az általuk meghívottak nagy számmal jelentek meg a Bika szálloda cukrásztermében, ahol dr. Balázs Bertalan ügyvéd nyitotta meg az értekezletet.

Ismertette az összeövetel célját, az új pénztintézetet, amelynek célja, hogy a gazda, kereskedő és iparos világot hitelviszonyát egészségesebb alapon vizsgálja. Majd az elnöklésre felkért dr. Kenézy Gyula felszólalása után a kidolgozott alapszabályok megvitatása vette hosszasan eszmeeserével igénybe az értekezlet tagjait. Kimondták, hogy az új pénztintézet czime „A korona takarékos és hitelszövetkezet” lesz. Ötéves évtársulatai lesznek és a legkisebb betétet egy koronában állapították meg. Az új hitelszövetkezet január elsejével megkezdte működését s elnökövé egyhangulag dr. Kenézy Gyulát választották meg. A további választások eredménye a következő: alelnök: Vecsey Imre, vezérigazgató: ifj. Schwartz Vilmos, jogtanácsos: dr. Balázs Bertalan, czéggjegyzők: dr. Kenézy Gyula, Vecsey Imre, ifj. Schwartz Vilmos, Hochfelder Jakab, Csanak János és Falk Ármán. Igazgatói tagok lettek: Aczél Géza, dr. Bakonyi Samu, dr. Bakányi Ede, dr. Benedek János, Boczán Elemér, Csanak János, ifj. Csóka Sámuel, Falk Ármán, dr. Fejér Ferencz, Hauer Bertalan, Hochfelder Jakab, Horváth József, Jónász Mór, Keiner Adolf, Kohn Lipót, Lusztig Károly, Márk Endre, Nagy Jakab, Szabó Kálmán, Ungváry József, Ungár Albert, Felügyelő bizottsági tagok: Várady Ignác, Braun Miksa, Lovász János, Kontsek Géza, dr. Gutfreund Sámuel.

— **Előléptetések a debreczeni honvédségnél.** Ő Felsője a debreczeni 3. h. gy. ezrednél november 1-től kezdődő ranggal a következőket léptette elő: A gyalogságnál: lipesei Szártory Rezsőt vezérőrnaggyá; Steiner Gábor alezredest ezredessé, a trencsényi 15. gy. ezred parancsnokává; Schamschula Rezső századosot őrnaggyá; II. o. századosokká a következő főhadnagyok léptek elő: Szentgyörgyi Lajos beosztva a vezérkarhoz, létszámfelett a debreczeni 3. h. gy. ezrednél; Buzás Miklós, Nagy Pál és Mihalióvits Zoltán. Főhadnagyokká a következő hadnagyok léptek elő: Rab Ákos, Kállay Aladár, Gyulai Gábor és Sztankóczy Géza. Hadnagyokká előléptek: Vattay Sándor, Molnár József, Andorkó Zoltán tiszteltyettesek. A 2. honvédhuszár ezrednél előléptek Ujfalussy Gábor, Kacsóvits Dezső, Örley Béla, Markovits István, Békéssy Béla hadnagyok főhadnagyokká; gróf Waldeck Frigyes tiszteltyettes hadnagygyá. Kinevezettek továbbá a gyalogságnál Lengyel Rezső dr. törzsorvos másodosztályú főtörzsorvossá; első osztályú ezredorvossá dr. Domsitz Mihály; hadnagy kezelő tisztte a 2. h. ezrednél kinevezetett Ruttkay Béla törzsörmszester.

— **Értékes okiratok a reformációról.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter mostani bécsi tartózkodása alatt rendkívül értékes okmányokat szerzett vissza magyar kézre. Az osztrák szabadalmi hivatal elnöke, dr. Beck osztályfőnök, megjelent nála és bejelentette, hogy atyja hagyatékában, a ki ötven évvel ezelőtt Pozsonyban főügyész volt, több mint 200 olyan régi magyar okiratot talált, a melyek a magyar reformáció és ellenreformáció történetére kiváló fontosságúak. Ezeket az okmányokat, a melyeket Rohrer gráci tanár rendkívül értékeseknek talált, Beck följajánlotta a kultuszminiszternek, a ki azokat köszönettel fogadta és az érdekelt magyar közlevéltáraknak fogja átadni megőrzés végett.

— **Főügyészek bankettje.** Pongrácz Jenő, a távozó és Iggyártó Sándor, az új debreczeni főügyész tiszteletére tegnap délebben bankett volt a Bikában, melyen az az összes bírák majdnem kivétel nélkül jelen voltak.

— **József főherczeg és a F. M. K. E.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület részvétét fejezte ki József főherczeg-

nek, az egyesület védnökének, abból az alkalomból, hogy a főherceget baleset érte. A bete főherceg nevében Unterauer József udvari tanácsos a következő táviratban válaszolt a részvét-nyilatkozatra: „Méltóságos Thuróczy Vilmos es. és kir. kamarás urnak, a F. M. K. E. elnökének, Nyitra. Szíves részvétüket Ó Császári és Királyi Fensége hálásan köszöni Unterauer, udvari tanácsos.”

— **Eskü letétel.** Tegnap tette le az új törvényszéki jegyző, Bay Ádám a hivatalos esküt dr. Szűts Miklós törvényszéki elnök előtt.

— **Tűzoltó muri.** Pompás mulatságot rendezett a helybeli tűzoltó testület tegnap este a csapó-utezai tűzoltó laktanyában. A kitűnően elkészített magyaros étek a legfinnyásabb gyomrot is kielégítették volna, a jóféle sestakeri pedig ritkítottá pártját. A kedélyes mulatságon nem hiányzottak a pohárkészsöntők s ez alkalommal osztotta ki a parancsnokság a szolgálati érmeteket is. Tíz éves szolgálati érmet kaptak: Nagy Imre, Bagdi István, Czilli Adolf, Glück Adolf, Vassas János; öt éves szolgálati érmet, pedig dr. Dereassy István, Király István, Szikszai Aladár, Kálmány Gábor, Bazsek Lajos, Bozóky Mihály. A jókedvű társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt.

— **A hajdu-szoboszlói papválasztás.** Zsigmond Sándor esperes böszörményi lelkészszé történt választásával megürült lelkészi állást választás útján tegnap töltötték be. A választáson R á s ó Gyula kir. tan. alispán, egyházmegyei tanácsbíró elnökölt. A választás egyhangú volt. Nagy lelkészdéssel dr. B a l t h a z á r Dezsőt választották meg hajdu-szoboszlói lelkészszé.

— **A vegyes szolgálati idők beszámítása.** A tanári és hivatalnoki vegyes szolgálat időnek a nyugdíjazásnál való arányos beszámítása ügyében a minisztertanács elfogadva az állami számvevőszék álláspontját, általános szabályként határozatilag kimondotta, hogy ez arányos számítás az illetőknek összes szolgálati éveire, tehát az első 10 évre is alkalmazandó és a két minőségben teljesített szolgálatnak megfelelő hányada már az első 10 évnél is figyelembe veendő. Ehhez képest tehát megállapítják, hogy a nyugdíjazandó egyének kétféle szolgálati idejéből mennyi esik aránylagosan a szolgálat első tíz évére és ezt a tíz évet fizetésének 40 százalékaival, a tanári (tanítói) szolgálatból fennmaradt többi időt pedig évenként 3 százalékkal és a másnemű állami szolgálatból fennmaradt időt évenként 2 százalékkal veszik számításba.

— **Halálozás.** Darvas Izidort, a Gresham bizt. társaság titkárát s családját nagy veszteség érte. Imre fiuk hét éves korában elhunyt. A kis halottat tegnap temették el nagy részvét mellett.

— **Állítás és népfelkelő köteles ifjak jelentése.** A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya felhívja, illetőleg figyelmezteti azokat az ifjakat, akik Debreczenben az 1878., 1879., 1880., 1881. és 1882. évben születtek és eddig katonai összeírás végett nem jelentkeztek, hogy a jelentkezés kötelezettségének legkésőbb f. 1900. évi november hó végéig a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városháza I. sz. emelet 18-ik ajtó, illetőségi bizonyítvány, munka vagy eselédkönyv, esetleg keresztlevél magával hozandó) tegyenek eleget; mert a ki ezen jelentkezést, anélkül, hogy legyőzhetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el és 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik. A kik vidéken laknak, irásban is jelentkezhetnek és beadványukat „A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya”-hoz intézzék. A beadványban a jelentkezőnek vezeték- és keresztnéve, születési éve, vallása, foglalkozása, iskolai képzettsége, esetleg zenében való jártassága, lakóhelye, utca, házszám feltüntetendő s szüleinek neve is közlendő. Ugyancsak a fent elsorolt években, de más-

hol született ifjak, a fentjelzett időben és helyen szintén kötelesek jelentkezni.

— **Pénzhamisító banda.** A múlt héten megtartott nagykaposi vásáron Tóth István keletcsényi kondás csak úgy szórta a csengő koronákat és a temérdek tíz fillérest. A különben szegény kondás pazariása sokaknak feltűnt s a csendőrség is figyelmes lett rá, a mi teljesen indokolt is volt, mert a koronásokról és tíz filléresekről csakhamar kiderült, hogy azok ügyes hamisítványok. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást s az erélyes vizsgálat kiderítette, hogy Tóth István Lengyel István keletcsényi kondással már egy év óta gyártják a hamis pénzt. Az érdekes bűnügy szálai messze terjednek s nagyon valószínű, hogy a két kondásnak számos bűntársa volt. A megéjtett házkutatás alkalmával a prést és a kész hamis pénzt a padló alatt elrejtve megtalálták. Tóth István és Lengyel István a kassai ügyészség börtönében várják méltó büntetésüket. A bűntársakat a csendőrség erélyesen nyomozza.

— **Olcsó mulatság.** Mulatságos vidám perceket szerezhet magának, a ki a díszes kiállítású, tréfás verseket tartalmazó *Vidám versek* című kötetet megszerzi. Ára eddig két korona volt, de most *egy koronáért* megvehető szerkesztőségünkben. Megrendelés eszközölhető a lapkihordók útján is.

— **Drága lakoma.** G r ó s z Janku 32 éves román legényt két évvel ezelőtt besorozták katonának. A csavargó suhanéz megszökött a bevonulás elől s előbb Bukovinában s Galicziában, majd Erdélyben és az alföldön bujdosott. Tegnap Debreczenbe vezette balesillaga s itt estefelé egy csapó-utezai ház istállójában, Nagy Lajos hentes 97. számú házában pihent le. Üres gyomra azonban nem hagyta aludni, mert éjjel felkelt s behatolt a nyitva levő hentesboltba s ott két szalvaládét meg egy darab kenyeret el kezdett mohó étvágygyal fogyasztani. Ebben a helyzetben kapták rajta a házbéliek s bárha a nevezett hentesmester nem kívánta a szegény legény megbüntetését, a rendőrség illetékességi helyére fogja toloncoltatni, a hol most eleget kell majd tenni katonai kötelezettségének is.

— **A „Margit” fürdőben a női gőz ma és holnap átalakítások miatt zárva lesz.**

— **Kivégzés elektromossággal.** A newyorki Auburn börtönben újra volt ki végzés elektromossággal. Egy feleséggyilkost végeztek ki. Az áram ereje 1700 Volt volt. Először 15 másodpercig ment át az áram a deliquensen; a mikor azután 3 másodpercig megszakították az áramot, a kinyújtott test hátraesett. Ezen 3 másodperc alatt sem az ajkak, sem az ujjak nem mozogtak. Az orvosok egy jelére újra 15 másodpercig bezárták az áramot és a test ismét kinyúlt. Azután ismét 5 perc szünet volt és a test újra összeesett és semmi életjelet sem mutatott. Ezután újra kétszer 5 másodpercig megszakítással, 10 másodpercig bezárták az áramot, úgy hogy a deliquens összesen 1 perc és 3 másodpercig ült az elektromos széken. Két orvos most megvizsgálta a gyilkost és konstatálták, hogy pulsus nincs és hogy a halál beállt; az arez épen úgy nézett ki, mint az élő emberé.

— **x Férfi cipők, kizárólag csakis a legjobb minőségű férfi cipők érkeztek Fekete Jakab uri divat-, kalap-, fehérnemű és cipő-üzlebe.** Debreczen, Főtér, kistemplom mellett. **Olcsó, szabott árak.**

— **A F. M. K. E. jutalmi.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület minden évben megjutalmazza azokat a felvidéki tanítókat, tanítónőket és óvónőket, a kik a magyar nyelv terjesztésében kiválóbb érdemeket szereztek. Az elnökség most utalványozta ki a zólyomi közgyűlés által megszavazott jutalmakat. A Nemzeti Casinó ezredéves alapítványának évi kamatait, 120 koronát Fuchs Pál mátyásfalvi evang. tanító; Bende Imre nyitrai püspök jubileumi

alapítványának évi kamatait, 80 koronát Krizsán Mihály lapás-gyarmati igazgatótanító; 50—50 koronát pedig Minczer Rózi hont-németi óvónő, Makoviczky József zólyom-lipesei állami tanító, Környei Irma breznóbányai állami tanítónő és Thurzó Jolán zólyom-lipesei óvónő kaptak. Az egyesület turóczi vármegyei választmánya, ugyancsak a magyar nyelv tanításában való buzgalmukért, Pauliny Gábor és Veszely Imre ruttkai állami tanítókat 100—100 korona, Gruber János briesyai, Ilgó László folkusfalvi, Kristófesák Lajos ábrahámfalvi és Zwierina Teofil hadvigai állami népiskolai tanítókat 50—50 korona jutalomban részesítette.

x **Svéd torna órákat tartok naponként délután 4—5-ig leányoknak; 5—6 ig fiuknak.** Felnőtteknek megbeszélés szerint. — **Dr. Szász Adolf** Kossuth utca 9. szám.

— **A halál torkában.** Ma délelőtt kevés hűje volt, hogy elgázoljon néhány részeg szekeres a robogó vonat. Ugyancsak beruggott állapotban hajtottak keresztül a vasuti síneken, azon a helyen ugyanis nincs sorompóval ellátva az utkeresztelés s hasztalan fűtyölt rájuk a robogó vonat, kényelmesen ezamogtak keresztül. Közvetlen előttük állt meg a gép, s ha másfél méterrel tovább haladt volna, menthetetlenül elgázolta volna a részeg szekereseket. Bevitték valamennyit a rendőrségre, a hol felelősségre fogják őket vonni.

— **A ki doronggal fizeti adósságát.** T o l v a j Gábor és N a g y Mihály földművesek több czimborájukkal együtt mulattak egyik külvárosi koresmában. Borozás közben Nagy figyelmeztette Tolvajt, hogy már megfizethetné régi adósságát. Tolvaj éktelen káromlással felelt a figyelmeztetésre s mikor Nagy Mihály ott hagyta a társaságot, hogy haza induljon, utána lopódzott s egy hatalmas doronggal hátulról főbe ütötte. Elöntötte a vér a szegény embert, s leroskadt az utca kövezetére. Az arra czirkáló őrszobába a dühös Tolvajt ma reggel fogta el a rendőrség, a kitől majd meg fogja kapni megérdemelt büntetését.

x **Dr. Weisz József ügyvéd irodáját Arany János-utca 2. sz. (Hungaria-palota) I. sz. emeletére helyezte át.**

— **A F. M. K. E. a magyar iparért.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely Magyarország felső megyéiben egész erejével terjeszti a magyar kulturát, nemcsak iskolákat, kisdudóvodákat, nép- és ifjúsági könyvtárakat, dalosköröket alapít, de szolgálatokat tesz a magyar iparnak is. Tizenegy törvényhatóságra kiterjedő hatáskörében hazafias lelkesedéssel munkál közre, hogy kiszorítsa a magyar korona területéről az idegen iparcikket. Ezuttal a magyar gyujtónak csinál propagandát, Szerződésre lépett a budafoki Unio Magyar Általános Gyufagyárral, hogy F. M. K. E. gyujtó elnevezéssel, Magyarország egész területén, magyar gyártásu u. n. svéd gyujtókat hoz forgalomba. Az új gyujtók igen tetszetős külsejűek s a magyar gyujtóiparnak teljes versenyképességet biztosítanak a külfölddel szemben. Négyféle gyujtó van: szalon és gazdasági használatra s egy-egy kisebb zsebskatulya dohányzó és utasok czéljaira. A F. M. K. E. gyujtók a napokban jelennek meg a közforgalomban. Aki ezeket a gyujtókat veszi és fogyasztja, nemcsak a magyar ipart, de a magyar közművelődés érdekeit is előmozdítja, mert a gyujtók jövedelmének 5% át a F. M. K. E. kulturális czéljaira ajánlotta föl.

— **Az orvos-szövetség szombati gyűlésén tárgyalta dr. Burger Péter indítványát a hazai fürdők és ásványvizek pártolása s egy Debreczenben felállítandó hidegvizgyógyintézet felállítására.** A szövetség közgyűlése többek hozzászólása után megelégedett a jegyzőkönyvi köszönet és elismeréssel, melyet dr. Burgernek hazafias önzetlen munkájáért és az azokban lefektetett elvekkal magát teljesen azonosítja

ugyan, de végrehajtásukra magát mint szövetséget sem hivatottak, sem képesnek nem találja.

x Szép bajusz leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető a híres **Hajdusági pedrő** használatával, mely minden bajuszpedrő készítmények között a legjobb!

A bajuszt szép állásban tartja, nem töri, nem tépi ki és soha sem keményedik meg.

Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül, **terpentint** nem tartalmaz, igen kellemes illatu és soha sem avasodik meg.

Egy doboz ára: fehér és barna színben 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** ur gyógyszerterében, **Grósz Nagy Ferencz** ur gyógyszerterében H. Szoboszlón.

x **Vásároljon osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bankházában** Budapest, V. Földmívelési utca 10. Egy egész 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 kor., egy nyolczad 1 kor. 50 fillér.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, okt. 29. A pénzügyi bizottság mai ülésében a földmívelési tárczát tárgyalta.

Tisza István nyilatkozata.

Budapest, okt. 29. A rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság közgyűlésén Tisza István felemlítette, hogy az osztrákoknak az a mentsége, amiért fölmondták a kartellt, hogy ezt a részvénytársaság megszegte, teljesen alaptalan és csak ürügy a magyar vasipar fejlődése, aspirálása elleni támadásra. Mi, ugymond, hajlandók vagyunk a békülésre, de ha harcra kényszerítenek, végig is küzdjük azt. A felmentvényt megadták.

A kínai háború.

London, okt. 29. A Timesnek jelentik Pekingből, hogy az idegen követek elhatározták, hogy követelni fogják még Ji és Jingpin hercegek kivégzését is.

Csaló fuvaros.

Budapest, okt. 29. Bereck Mihály rákospalotai fuvaros két tanuval megjelent Novák Nándor ügyvédnél s Schleisz József mogyoródi földbirtokosnak adta ki magát, s telekkönyvi lapot is mutatott fel igazolásul. Ez alapon hatezer korona kölesönt vett fel. A betáblázásnál aztán kiszült a csalás és a fuvarost letartóztatták.

Debreczen virilistái.

(Folyt. és vége.)

66. Weisz Sándor keresk. 1467 kor. 38 fill. 67. Boldog István mészáros 1446 kor. 95 fill. 68. Fleischmann Mór keresk. 1441 kor. 28 fill. 69. Zádor Lajos keresk. 1430 kor. 60 fill. 70. Kenyeres Károly birtokos 1423 kor. 61 fill. 71. Csanak József keresk. 1420 kor. 90 fill. 72. Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész 1410 kor. 54 fill. 73. Fried Leó bérlő 1407 kor. 70 fill. 74. Fried Dániel bérlő 1407 korona 70 fillér. 75. Vecsey Viktor gyógyszer. 1393 kor. 82 fillér. 76. Harsányi János birtokos 1380 kor. 76 fill. 77. Kiss Mihály birtokos 1371 kor. 93 fill. 78. Dr. Moskovits Jenő ügyv. 1343 kor. 30 fill. 79. Rosenthal Dániel keresk. 1342 kor. 16 fill. 80. Tóth István építész 1339 kor. 37 fill. 81.

Debreczeni Jenő mérnök 1330 kor. 84 fill. 82. Id. Harsányi István birtokos 1329 kor. 04 fill. 83. Dr. Csikos Sándor orvos 1329 kor. 84. Stark Márton keresk. 1312 kor. 47 fill. 85. Szentessy János birtokos 1309 kor. 56 fill. 86. Hidvéger Mihály bérlő 1305 kor. 70 fill. 87. Hauer Bertalan szállodás 1292 kor. 50 fill. 88. Mayer Emil igazg. 1279 kor. 20 fill. 89. Ifj. Pájer József keresk. 1277 kor. 75 fill. 90. Polgári Bálint birtokos 1272 kor. 91. Dr. Szotyri Nagy Kálmán orvos 1257 kor. 80 fill. 92. Kerekes Géza birtokos 1247 kor. 08 fill. 93. Tafler Ignác keresk. 1247 kor. 01 fill.

Póttagok: 1. Balogh Mihály mérn. 1231 kor. 60 fill. 2. Szikszay Albert birtokos 1188 kor. 07 fill. 3. Báthory Sándor ügyvéd 1187 kor. 20 fill. 4. Dr. Somogyi Zoltán orvos 1183 kor. 60 fill. 5. Gebauer Károly birtokos 1174 kor. 07 fill. 6. Böszörményi Pál birtokos 1173 kor. 18 fill. 7. Ungvári József sertés-kereskedő 1142 kor. 20 fill. 8. Kertész István birtokos 1139 korona 28 fillér. 9. Dr. Kocsár Gábor ügyvéd 1120 kor. 74 fill. 10. K. Vértessy István birtokos 1119 kor. 37 fill. 11. Falk Armin gyáros 1116 kor. 71 fill. 12. Mihalovics István gyógyszerész 1089 kor. 16 fill. 13. Szabó Mihály hentes 1086 kor. 16 fill. 14. Kovássy Ferencz birtokos 1052 kor. 22 fill. 15. dr. Legányi Gyula orvos 1045 kor. 10 fill. 16. V. Szabó Miklós birtokos 1044 kor. 82 fill. 17. Erdélyi István r.-fogalmazó 1043 kor. 84 fill. 18. Pongrácz Géza kereskedő 1035 kor. 39 fill. 19. Muraközy László gyógyszerész 1029 kor. 14 fill. 20. Goldblatt Jakab gőzmalom tulajdonos 1027 kor. 22 fill. 21. Polgári József birtokos 1021 kor. 80 fill. 22. Pásztor János birtokos 1018 kor. 80 fill. 23. Dr. Tüdös János ügyvéd 994 kor. 76 fill. 24. Tóth József birtokos 992 kor. 94 fill. 25. Osváth Ferencz ügyvéd 985 kor. 80 fill.

A polgármester ez ügyben a következő hirdetést teszi közzé:

A törvényhatósági bizottság legtöbb adótfizető tagjainak (virilisek) névsorát az 1901. évre az igazoló választmány az 1886. XXI. t.-cz. 25., 26. és 27. §-ai rendelkezéseinek értelmében összeállította, illetve kiigazította. Az összeállított névjegyzék, a hivatalos törvényezik 28. szakasza szerint a folyó 1900. év október hó 25-ik napjától — november hó 8-ig bezárólag a város székházának hirdetési tábláján és a polgármesteri hivatalnál 15 napi közzemlére kitétetett.

Erről azon felhívással értesítették a város érdekelt lakossága, hogy a névjegyzék ellen az esetleges tehibezések az állandó bíráló választmányhoz a kifüggesztési határidő alatt a polgármesteri hivatalhoz adhatók be.

Debreczen, 1900. okt. 24.

Simonffy Imre,

kir. tanácsos, polgármester,

Maupassant és Baskiresev Mária.

A The Gentlewoman nevű angol havi folyóirat most megjelent számában Maupassant és Baskiresev Mária ideális barátságáról érdekes cikket van, amely eddig ismeretlen adatokat tartalmaz a nagyszívű francia író és a beteges, érzélgős lelkű orosz festőnő levelezéséről.

Egyik levelében azt írja Baskiresev Mária, hogy bár csak írásából ismeri Maupassant-t, mégis edes álma az, hogy az író lelkének meghittje lehessen. Igyekezett egy időig kiirtani magából ezt a sejtelmes álmot, de mikor a Gauloisban azt olvasta, hogy Maupassant egy más nővel levelez, leirhatlan féltékenység vet rajta erőt és ismét urrá lett rajta a vágy, hogy lelki barátja legyen.

Nem is óhajtom önt látni — írja egy helyen a festőnő — hiszen lehet, hogy az ön arcza nekem talán nem is tetszenék... Ki tudja?... Annyit tudok önről, hogy fiatal és nőtlen. Mind a két pont nagyon

fontos. De azt is tudomására adom, hogy engem szépnek, elragadónak tartanak.

Maupassant válaszolt a levélre. Végtelenül csodálkozik, hogy Mária oly őszintén és nyíltan irt neki, akinek sem alakját, sem arcját, sem tarsolyát nem ismeri. Levele végén tréfásan megjegyzi, hogy neki alapos a gyanuja, mintha az, aki lelkének barátja akar lenni, nem is nő, hanem a nő szerepét vivő férfi.

A festőnő lemondással teli feleletet írt Maupassantnak. Beteges rajongás vonul végig az egész levelén. Erre aztán az író meg lehetős csipősen válaszolt:

Lehet — ugymond — hogy ön szép, bájos fiatal nő, a kinek a kezét, ha megcsokolhatnám, talán boldognak tudnám magamat. De... De lehet ön épenugy valami vén gazdaasszony is, a ki a lelkét Sue Jenő regényein táplálta. Az is lehet, hogy ön az ugynevezett irodalmi nagyságos asszonyok közül való, a kik ragyognak irodalmi estélyeiken a sok gyémánttól, de a lelkületök kemény és száraz, mint a deszka.

Keserű gunnyal beszéli el Maupassant levele másik részében, hogy egy leánynevelő-intézet sportot ügött abból, hogy velevélezen és egyik segéditanitónővel iratta meg a leveleket. Majd czinikusán veti oda, hogy ő nagyon keveset törődik az írással és idejének kétharmad részén át unatkozik.

Mária erre azt feleli, hogy ő soha sem unatkozik. A festésen kívül ott van a zene és tréfásan vigasztalta meg Maupassant-t, hogy ne ijedjen meg, nem zongorázik.

Rendkívül mulattató Maupassant kitérése a válaszban: Ó, maga kis ravasz, most már tudom, hogy kiesoda maga vén komédiás, igen, adataim vannak, hogy maga kollegiumi tanár, maga vén — Cicero. Forgassa inkább a latin nyelvtant és ne akarja az embereket máskor felültetni.

Csak nagynehezen tudta őt Mária tévedéséről felvilágosítani.

Nagyon jellemző Maupassantnak egy későbbi levelében tett megjegyzése. Tessék elhinni — írja, hogy jobban szeretek egy jó ebédet bármily szép asszonynál. Majd pedig ismét felébred benne a régi kétely és segédta itónak kezdi czimezni Mária-t, a kinek talán természetes szépsége és számos családja van... És Mária meghalt a nélkül, hogy lelkének felét valaha látta volna.

KÖZGAZDASÁG.

Levél a szerkesztőhöz.

Néhány év óta figyelemmel kísérem Debreczen város közigazdasági viszonyait. Feltűnt előttem, hogy a nagy Alföld eme Metropolisában, sőt a közel vidéken sincs egy olyan nagyszabású faiskola, mely a jelentkező nagymérvű szükségletet kielégíthetné.

Mióta a kertészeti egyesület munkássága megszűnt, azóta a gyümölcsészet hanyatlik s évről-évre süllyed, pedig nem volna hálátlan munka, ha maga Debreczen város hatósága venné kezébe ezt a fontos kérdést s már a jövő tavasszal hozzá kezdene egy nagyszabású faiskola létesítéséhez.

Itt van előttünk Kecskemét, Nagykovács és Halas város buzdító példája, mely városok népe százezreket vesz be a gyümölcsből, pedig a mi talajunk van olyan jó, sőt jobb, mint a kecskeméti kőporos szürke homok.

Ezeknek a városoknak földrajzi fekvése sem előnyösebb a miénkénél, de mert átlátták, hogy a magtermelés mellett mily szép jövedelmet hoz a gyümölcsfa, annak ültetését községi faiskolák létesítése által hathatósan előmozdították és a ki fát akar ültetni, helyben kapja az ott legjobban diszljó gyümölcsfajokat s nem teszi ki magát a lelketlen üzerek és fagyárosok lelkiismeretlen csalásainak.

A mi ősz polgármesterünk működésének sok ezer utczai fa a legszebb hirdetője,

kérve-kérjük: vegye kezébe a gyümölcsfa-iskola létesítésének nemzetgazdaságilag oly fontos ügyét is, hogy az utókor hálásan emlegesse ezért is nevét s ne engedje, hogy a Simonffy alma faja kivesszen.

Várja kezdeményező intézkedését:

Pármén Bálint,
pomologus.

KÜLÖNFÉLÉK

Enyészet.

Kihalt az erdő, elszáradt fák
Hullatják sárga levelük',
Alattok állok és várom, hogy
Én is enyészem el velük.

Oh, miért is késik el az elmulás,
Miért is jó a földi lét,

Ha, mit többé nem hozhat vissza.
Varázsa már elveszve rég.

Oh, egykor zughatott felettem
Vihar, bőszerűen, hevesen,
Szívemben tűz volt, de e lángot
Most már hiába keresem.

Hogy is lehetett ha úgy bánt
Leánykám arczán a harag,
S félek, hogy vallomásaimra
Felelet helyett — kikaczag.

Gál Zoltán.

* Mély gyász. Egy nő belép az állatkereskedésbe: — Kis kutyát szeretnék?

— Fehéret, szürkét vagy tarkát parancsol?

— Óh nem! egészen feketét kérek, a férjemet gyászolom!

* Hatezer szerelmes levél. Nemrég a londoni törvényszék házasságtörési pert tárgyalta. A tárgyaláson szóba került, hogy Litten János, a vádlott, négy évi vőlegénykedése alatt hatszázhusz szerelmes levelet írt Johnson Ellinor vádlónak, melyekre az ötszázhatvankilenc levélben válaszolt. De ezeket a számokat Amerikából jött hiteles adatok teljesen háttérbe szorítják. Filadelfiában egy szintén hütlenséggel vádolt szerető, névszerint Crook, 900 apró betűvel írt levelet írt szerelme tárgyához és a kolorádói Denverben egy fiatal bankhivatalnok csak azért vesztette el állását, mert a miatt a hatvan szerelmes levél miatt, melyet havonta átlag írt kedveséhez, hivatalbeli kötelességeit elhanyagolta. A texasi Ausztinban egy szerelmes fiatal ember nem átalotta, hogy két évi vőlegénykedése alatt 1200 levelet írjon kedveséhez. De mindezeket felülmúlja egy chicagói szerelmes ifju, ki imádottjának, miss Blamith Betsynek hét évig udvarolt és ez idő alatt 6020 levelet írt, melyeknek hossza 1—6 oldal között változott.

* Az ok. — Miért nem nősül ön? — kérdi egy asszony jó ismerősétől, a ki megátalkodott agglagény hírében áll.

— Megmondom, nagyságos asszonyom! Azért, mert a mostani lányok olyanok, mint a rét lilomai, a melyekről azt mondja az irás: hogy nem varrnak, nem szőnek és mégis fényesebben ruházkodnak, mint Salamon az ő teljes pompájában...

* Booby temetése. New-Yorkban Seeberger nevű magánzó kutyáját nagy diszszel temették. Seeberger egy temetkezési vállalatot bízott meg a rendezéssel. A nyitott koporsót virágokkal díszítették és Seeberger két kis fia húzta a „halottas kocsi”. Persze banda is játszott és amikor a sirba bocsátták a koporsót, a Wacht am Rheint fújták a muzsikusok. Schnackenberg nevű ur. bucsuztatót mondott, Seeberger pedig keservesen zokogott. Kijelentette, hogy gyermekének halála sem sujtotta volna oly kegyetlenül.

* Hatás. Hölgy: Nos, hadnagy jur, milyen hatást tett a menyasszonyára, hogy megkérte a kezét?

Hadnagy: Ugy kellett fellocsolni; elájult a boldogságtól.

REGÉNY.

Tengeri betegség.

(Elbeszélés.)

— Egy orvos élményei. —

Németből: Dr. Ujlaki Hugó.

(Folytatás.) 2.

— Ő velünk volt a „Flamingó“-n, — szólt gyorsan a leány, — a fedélzeten székelt hozott nekem, aztán a kapitánynyal beszélt tengerészeti dolgokról, mikből azonban nem sokat értettem.

— Azt folytatja itt is, — szakította félbe a kormánytanácsosné. — Nézzék, már megint a kapitánynyal beszél.

Rövid szünet következett a beszédben, mindnyájan önkénytelenül az érdeklődés tárgya felé pillantottak és... valóban... ismét „friez” nyelven beszélt de Vries kapitánynyal.

— Valószínűleg ő maga is friez tengerész, — vélekedett a titkos tanácsos.

— Mire gondol, Oldekkop ur! Hiszen egy tengeri medve nem így néz ki. Én tisztnek tartom!

— Ezzel a nyelvel? Csak nem tételezhetjük fel egy testtörtésztről, hogy ilyen tájszólása legyen! — Helén hangosan kacagott.

Atyja megrovó pillantása érte az ifju hölgyet.

— Helén, ha az az ur meghallja, mit fog gondolni? — suttogá.

— Mindenesetre elegáns külsejű férfi, — jegyezte meg most a szőke, a ki eddig hallgatva figyelte meg a szürke urat.

— Ebben ismét igazza van Bertának. — szólott a kormánytanácsosné, — láttam, hogy ezüst gyufatartóján korona díszlik, talán herzegi korona?

— Mintha bizony hercegek szolgáló nélkül utaznának és olyan csunyan beszélnének! — mondá Helén mosolyogva, de a melyet rögtön elfojtott, midőn atyja intő tekintetét érzé.

— Csak bizáttok rám, gyerekek, kíváncsiságokat hamar ki fogom elégíteni... értek hozzá, — jelenté ki most Bernan asszony egész határozottan. — De a beszéd hevében észre sem vettem... most már javában haladunk, a kikötő messze elmaradt mögöttünk és semmi nyoma a tegnapi nagy himbálózásnak.

Épen azt magyarázta a titkos tanácsos, hogy a himbálás majd akkor fog következni, ha a nyílt tengerre kijutnak, midőn a figyelem egy másik hajóra irányult, mely színe és felszerelése által a többi vízi járművektől különbözött.

— Bizonyára hadihajó, — vélekedett a titkos tanácsos, csakugyan, a matróz katonák is láthatók rajta!

— De hol vannak hát az ágyuk? — kérde Heléma.

Teljes véleményeltérés támadt a hajó jellege fölött, midőn a köpenyes férfi a csapathoz lépett. Megemelte vadászkalapját és kellemes hangon, a tájszólás minden árnyalata nélkül mondá, hogy azon jármű mindenesetre hadihajó, bárha az ágyuk hiányoznak — diskre mosoly réppent Heléma felé és hogy a neve „Albatros” és mérési czélokra szolgál az északi tengeren.

— Tíz év előtt még „ágyuesónak” vala, azután ezirkálójá és Ausztrália partjain állomásozott. Most már csak egyszerű „jármű”. Ugy járnak a hajók, mint a lovak — ha megöregednek, értékükből vesztenek.

— De oly újnak látszik, — vélte a szőke félig kérdőleg.

— Erre legjobban egy példával tudok nagysádnak válaszolni. Nagysád berlini nő. Menjen egyszer Berlinbe... egy fényes estélyre... akár az udvarnál, akár valamely pénzarisztokratához. Mindent újnak fog tartani, aminek friss máza van?

— Ez erős, — sugá a kormánytanácsosné, ámbár nem akarta magát találva érezni... Márta azonban, a szőke, nem látszott észrevenni a gonosz megjegyzést.

— Ön bizonyára tengerész? — mondá a kormánytanácsosné, mert már nagyon kíváncsi volt rá.

— Bocsánat — felelé a szürke ur, — tulajdonképen nem vagyok az, ha gyakran voltam is a tengeren. — Barátságos mosoly kísérte szavait.

E pillanatban hullám tornyosult fel a hajó mellett és egész vízárám folyt végig a fedélzeten. Elremülve sietett a társaság a még csaknem üres fedélzeti kajútba, a dohányszobába.

Most a hajó is élénkebben kezdett mozogni. Önkénytelenül a tengeri betegség lett a beszéd tárgya.

— Hát semmiféle ellenszere nincs-e rémnek? — kérde a kormánytanácsosné, miközben a titkos tanácsosra nézett, ki sápadtam épen kifelé tántorgott; — nekem is zöld karikák tánczolgat már szemeim előtt.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 32. Bérlet 25-ik szám „A”

Holnap, kedden, október 30-án:

Delila

vagy:

A kacérság áldozata.

Francia színmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Rosvein	Pataki B.	De Sora	Odry Á.
Carnioli	Komjáthy J.	Leonora	Komjáthyné
Sertorius	Sziklay M.	Mártha	T. Halmi M.
Kalisch	Tanay Fr.	Wylson	Fái Flóra

Holnapután, szerdán, október 31-én:

Don Caesar de Bazán.

Vigjáték 5 felvonásban.

Színházi műsor.

Csütörtökön, nov. 1-én. bérlet 27. sz. „C” — II-ik Rákóczy Ferencz fog-sága. Történeti színmű 5 felv.

Pénteken, nov. 2-án, bérlet 28. sz. „A” — először: B. A. L. E. K. Operette 3 felvonásban.

Szombaton, nov. 3-án bérlet 29. sz. „B” — másodsor: B. A. L. E. K. operette 3 felvonásban.

Vasárnap, nov. 4-én két előadás: délután A b a b a. Nagy operette 4 felv. — Este Dráma a tenger fenekén. Látványos színmű 10 képben.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENMŰ

ISKOLAI SZEREK

RENKIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGOLCSÓBBAN A

CSOKONAI PAPIR- Kereskedésben

KOSSUTH-UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREZHETŐK BE.

UGYANITT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTESE

LEGOLCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

ERZSÉBET SZŐLŐTELEP.

Szőlővessző eladás.

A gróf Degenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak tulajdonát képező „Erzsébet” szőlőtelep kitűnő minőségű fajtisza szőlővessző terméséből ez évben mintegy 500,000 darab eladó és pedig:

I. Két éves gyökeres.

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagyburgundi és kövidinka őszi szállításra ezrenként 20 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 22 korona.

II. Sima vessző.

Olasz rizling, kadarka, oportó, nagyburgundi, kövidinka, ezerjő és zöld szilváni őszi szállításra ezrenként 5 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 7 korona.

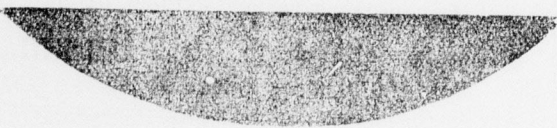
III. Csemege szőlővessző.

Fehér és piros chasselas és passatutti őszi szállításra ezrenként 10 korona, 1901. tavasszal átvéve, ezrenként 12 koronáért.

Nagyban vásárlásnál 10% engedmény.

A megrendelés eszközölhető az „Erzsébet” szőlőtelep irodájában

Debreczen, Kossuth-utca 32.

Apró hirdetések felvételeinek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételeinek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

■ rovásban az egyszeri beiktatás 10 szóig 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 3 fillérrel több. Vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalványával; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Veszek ócska vasat	Eladó	Pincze,	Régi könyvek
és mindenféle fémeket. Klein Jakab, Piacz-utca 26. sz.	egy hosszú, fiókos íróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papírkereskedésben.	mely üveges borok beraktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott.	magyar, latin, német (tudományos művek), igen jutányos áron eladók. — Értekezhetni a Csokonai-nyomdában — Karabélyos Zoltánnal.

Az özv. Seréby Fülöpné urnó és gyermekei tulajdonát képező következő ingatlanok, u. m.:

1. A közbárányhid mellett fekvő 73 kat. hold területű majorsági föld, 4 hold szőlővel s gazdasági épületekkel,
2. A csere alatt, a nagylétai és diószegi-ut közt fekvő 112 kat. holdnyi ujosztású föld,
3. A szepes-pusztai és a fehértemplomi-ut közt fekvő 7 kat. holdnyi ujosztású föld,
4. A varga-utcai dűlőben fekvő 65 kat. holdnyi ondódi föld tanyaépületekkel,
5. A hatvan-utcai dűlőben fekvő 11 kat. holdnyi ondódi föld,
6. A piacz-utcai 3-ik dűlőben fekvő 24 kat. holdnyi ondódi föld,
7. A piacz-utcai 4-ik dűlőben fekvő 6 kat. holdnyi ondódi föld,
8. A piacz-utcai 6-ik dűlőben fekvő 18 kat. holdnyi ondódi föld,
9. A 24 kat. holdnyi piaczi kaszáló
10. A 974 és 180 □ öl területű 2 drb. vargakerti föld,
11. A piacz-utcai 83. sorsz. házastelek,
12. A Deák Ferencz-utcai 13. sorsz. házastelek, az azon levő berendezett eczetgyárral együtt,
13. A nyugoti-utcai 31. sorsz. házastelek

szabadkézből eladók.

Venni szándékozók értekezhetnek dr. Magoss György ügyvéddel, Piacz-utca 7. szám alatt.

CSOKONAI-NYOMDA

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCA 13. SZ.

ELSŐRANGU * * * * *
KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA
ÉS KÖNYVKÖTÉSNET * *

Ajánlkozunk a sokszorosító-szakmába vágó mindennemű munkák elkészítésére. Modern berendezésünkkel és kitűnő munkaerőnkkel a legnagyobb igényeket is kielégíthetjük.

Könyvnyomdánkban mindennemű egyszerű, de izléses nyomtatványok, valamint művészies kivitelű diszmunkák készülnek és pedig:

KERESKEDŐK RÉSZÉRE:

Árjegyzékek, körlevelek, számlák, jegyzékek, levélpapírok és borítékok, címkek, csomag-jegyek, áru-mintajegyek, bevásárlási könyvecskék, üzleti kártyák, csinos reklámplakátok és egyéb nyomtatványok.

TANINTÉZETEK RÉSZÉRE:

Az összes naplók, osztálykönyvek, diszes bizonyítványok, havi és évi értesítők, jegyzőkönyvek és tankönyvek.

ÜGYVÉDEK RÉSZÉRE

A legtöbb nyomtatványt raktáron tartunk, a készleten nem levőt pedig — bármily mennyiségben — raktári áron készítjük el.

PÉNZINTÉZETEK RÉSZÉRE:

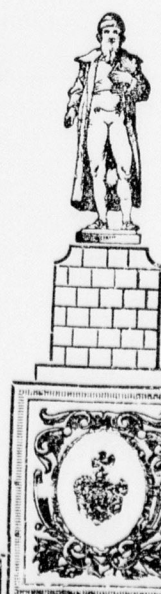
Mindennemű üzleti könyvek és egyéb kezelési nyomtatványok, u. m.: napi-ívek, lejáratú jegyzékek, sorsolási értesítések és egyéb ismertetések csinos füzetekben, szerződéses, kötelezvények, váltók, biztosítéki okiratok stb.

VIGALMI BIZOTTSÁGOK RÉSZÉRE:

Izléses kivitelű bál meghívók, programok, belépti jegyek, diszes táncrendek stb.

KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA:

Eljegyzési és esketési jegyek és egyéb családi értesítések elegáns kartonra vagy mindennemű új divatu finom papírra nyomva, névjegyek, levélpapírok stb.

Nyomatott a „Csokonai”-nyomdában Debreczenben.